

วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้ว่าด้วย วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะเสนอรายละเอียด โดยลำดับคือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เมื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอในประเทศไทย
2. เมื่อเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมผู้นำ ระหว่างกลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งก่อน พ.ศ. 2509 กับกลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งหลัง พ.ศ. 2509

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรประกอบด้วยศึกษานิเทศก์อำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอประจำกิ่งอำเภอ รวมประชากรในแต่ละเขตการศึกษาทั้งหมด 647 คน ดังแสดงในรายละเอียดของตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในแต่ละเขตการศึกษา

เขตการศึกษา	จำนวนศึกษาธิการอำเภอ บรรจุก่อน พ.ศ. 2509	จำนวนศึกษาธิการอำเภอ บรรจุหลัง พ.ศ. 2509	รวม
1	11	15	26
2	15	17	22
3	25	32	57
4	14	13	27
5	21	24	45
6	29	32	61
7	16	42	58
8	43	33	76
9	26	43	69
10	53	24	77
11	42	25	67
12	27	25	52
รวม	322	325	647

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะ เครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามมี 2 ส่วน คือ
- ส่วนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) ถามถึงสภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามมีรวม 5 ข้อ โดยถามในเรื่อง สถานภาพครอบครัว อายุ วุฒิ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และสถานภาพการบรรจุแต่งตั้ง ก่อน/หลัง พ.ศ. 2509
- ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบ FRIO-B ฉบับแปล และเรียบเรียง โดย ฉวีภา คุปรักษ์ ลักษณะแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบประเมินค่า มีคำตอบให้ผู้ตอบเลือกตอบ 6 คำตอบ โดยให้หน้าตัวเลขหน้าคำตอบแต่ละข้อ มาใส่ที่ช่องว่างหน้าคำตอบ มีจำนวน 54 ข้อ ถามลักษณะพฤติกรรมผู้นำ 6 ลักษณะ คือ

ถามพฤติกรรมการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์	9 ข้อ
ถามพฤติกรรมความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์	9 ข้อ
ถามพฤติกรรมแสดงออกในการควบคุม	9 ข้อ
ถามพฤติกรรมความต้องการในการควบคุม	9 ข้อ
ถามพฤติกรรมแสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพัน	9 ข้อ
ถามพฤติกรรมความต้องการความรักใคร่ผูกพัน	9 ข้อ

จากคำถาม 54 ข้อนั้น แบ่งออกได้เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 มีคำถาม 16 ข้อ แต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือก 6 คำตอบ แล้วให้ผู้ตอบ นำเลขลำดับที่ของคำตอบมาเขียนหน้าคำถามเพียงครั้งเดียว คำตอบทั้ง 6 คำตอบ คือ

1. ปฏิบัติเป็นประจำ
2. ปฏิบัติบ่อย ๆ
3. ปฏิบัติเป็นครั้งคราว
4. ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
5. แทบจะไม่ได้ปฏิบัติ
6. ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 2 มีคำถาม 24 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก

6 คำตอบแล้วให้หาคำตอบนำ เลขลำดับที่ของคำตอบ มาเขียนหน้าคำถามเพียงตัวเลขเดียว คำตอบ ทั้ง 6 คำตอบ คือ

1. คนส่วนมาก
2. คนจำนวนมาก
3. คนบางคน
4. คน 2 - 3 คน
5. คน 1 - 2 คน
6. ไม่มีใครเลย

ตอนที่ 3 มีคำถาม 6 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 6

คำตอบแล้วให้หาคำตอบนำ เลขลำดับที่ของคำตอบ มาเขียนหน้าคำถามเพียงตัวเลขเดียว คำตอบ ทั้ง 6 คำตอบ คือ

1. ปฏิบัติเป็นประจำ
2. ปฏิบัติบ่อย ๆ
3. ปฏิบัติเป็นครั้งคราว
4. ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
5. แทบจะไม่ได้ปฏิบัติ
6. ไม่เคยปฏิบัติเลย

รวมแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วน มีคำถามทั้งหมดจำนวน 59 ข้อ

2. เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามทั้ง 59 ข้อ นั้นแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อนั้นไม่ให้คะแนน เนื่องจากเป็น

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่ว ๆ ไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามจำนวน 54 ข้อ การให้คะแนนยึดเกณฑ์ที่ใช้

แบบสอบถามพฤติกรรมพื้นฐาน ลักษณะพฤติกรรมผู้นำ ฉบับภาษาอังกฤษของ เซทซ์ (.Sehutz)

ซึ่งกำหนดการให้คะแนนไว้คำถามละ 1 คะแนน ดังนั้นคำถามแต่ละตอนจึงมีคะแนนให้ตอนละ 9 คะแนนตามเงื่อนไขข้อคำถามบางข้อ มีคำตอบหรือทางเลือกที่ใช้ได้ (ได้คะแนน) หลายคำตอบ รายละเอียดของคำตอบที่ใช้ได้ แบ่งเป็นตอน ๆ ดังนี้ คือ

	I	C	A
E	1	2	3
W	4	5	6

ข้อที่ 1 การแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์ (ET)

คำถามที่ *

คำตอบที่ใช้ได้

1	1, 2, 3
2	1, 2, 3, 4
5	1, 2, 3, 4
7	1, 2, 3, 4
9	1, 2
11	1, 2
13	1, 2
15	1
17	1

ข้อที่ 2 การแสดงออกในการควบคุม (EC)

คำถามที่	คำตอบที่ใช่ได้
30	1, 2, 3
33	1, 2, 3
36	1, 2
41	1, 2, 3, 4
44	1, 2, 3
47	1, 2, 3
50	1, 2
53	1, 2
54	1, 2

ข้อที่ 3 การแสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพัน (EA)

คำถามที่	คำตอบที่ใช่ได้
4	1, 2
8	1, 2
12	1, 2
17	1, 2
19	4, 5, 6
21	1, 2
23	1, 2
25	4, 5, 6
27	1, 2

ข้อที่ 4 ความต้องการร่วมประสานสัมพันธ์ (WI)

คำถามที่	คำตอบที่ใช่ได้
28	1, 2
31	1, 2

คำถามที่	คำตอบที่ใช่ได้
34	1, 2
37	1
39	1
42	1, 2
45	1, 2
48	1, 2
51	1, 2

ข้อที่ 5 ความต้องการในการควบคุม (WC)

คำถามที่	คำตอบที่ใช่ได้
2	1, 2, 3, 4
6	1, 2, 3, 4
10	1, 2, 3
14	1, 2, 3
18	1, 2, 3
20	1, 2, 3
22	1, 2, 3, 4
24	1, 2, 3
26	1, 2, 3

ข้อที่ 6 ความต้องการความรักในครอบครัว (WA)

คำถามที่	คำตอบที่ใช่ได้
29	1, 2
32	1, 2
35	5, 6
38	1, 2
40	5, 6
43	1
46	5, 6
49	1, 2
52	5, 6

3. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้
 คำถามส่วนที่ 1 ถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า จากตำราและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

คำถามส่วนที่ 2 ถามถึงลักษณะพฤติกรรมผู้นำ ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถาม พฤติกรรมพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (The Fundamental Interpersonal Relationship Orientation-Behavior Questionnaire) ของ ซุทซ์ (Schutz) และฉบับแปลเรียบเรียงโดย ฐนนิภา ศุภรัตน์

หลังจากได้ศึกษาค้นคว้าและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงได้ลงมือเขียน แบบสอบถาม โดยในแบบของส่วนที่ 1 เขียนเป็นแบบตรวจสอบ (Check List) ใน ส่วนที่ 2 เขียนเป็นแบบประเมินค่าทั้งนี้ได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องลักษณะวัฒนธรรมเป็นพิเศษ ซึ่ง ทั้งสองส่วนนี้ผู้วิจัยได้พยายามใช้คำที่สื่อความหมายในภาษาไทย และพยายามคงความหมาย เดิมตามต้นฉบับภาษาอังกฤษ ให้มากที่สุด

4. การแก้ไขปรับปรุง หลังจากการสร้างแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ปฏิบัติการสอน ในเขตอำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 100 คน อ่านเสนอแนะในคำนำภาษาแล้วจึงปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

5. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) หลังจากได้ปรับปรุงแก้ไขแบบ สอบถามเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปใช้กับผู้ปฏิบัติการสอน อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 100 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้ คะแนนและหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half Method) ได้ค่าความเที่ยง 0.75 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์สูงมาก¹

¹ ดูรายละเอียดในภาคผนวก

การวิเคราะห์แบบสอบถามได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ทหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อถูกกับข้อดีจากแบบสอบถาม
จำนวน 100 ฉบับ โดยใช้สูตร¹

$$r_{XY} = \frac{[N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)]}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{XY} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ X และ Y
 X = คะแนนข้อดี
 Y = คะแนนข้อถูก

2. ทหความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งชุด

โดยใช้สูตร Spearman - Brown Step Up²

$$r_{tt} = \frac{2r_{XY}}{1 + r_{XY}}$$

เมื่อ r_{tt} = ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งชุด
 r_{XY} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Frederick E. Croxton, Applied General Statistic
(N.J. : Prentice - Hall, Inc., 1955), p. 469.

² William Wiersma, Research Method in Education
(N.Y. : J.B. Lipp - Cott Co., 1969), p. 187.

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามซึ่งได้รับการปรับปรุง และหาความเที่ยงแล้วส่งไปยังกลุ่มประชากร โดยได้ขอความอนุเคราะห์ขอหนังสือส่งจาก รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แล้วนำส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง เฉพาะในเขตการศึกษา 12 ส่วนเขตการศึกษา 1 ถึงเขตการศึกษาที่ 11 ส่งทางไปรษณีย์ โดยตรงได้แบบของซึ่งเจ้าหน้าที่ของและติดแสตมป์ไปพร้อมกับแบบสอบถาม และขอให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งคืนทางไปรษณีย์ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 647 ฉบับ ได้กลับคืนมา 612 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.59 ดังจำแนกตามตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเขตการศึกษาและกลุ่มประชากร

เขตการศึกษา	ศึกษาธิการอำเภอเบญจบุรุษ			ศึกษาธิการอำเภอเบญจบุรุษหลัง			รวม		
	พ.ศ. 2509			พ.ศ. 2509					
	ส่ง	รับคืน	ร้อยละ	ส่ง	รับคืน	ร้อยละ	ส่ง	รับคืน	ร้อยละ
1	11	11	100	15	15	100	26	26	100
2	15	13	86.66	17	15	88.23	32	28	87.50
3	25	22	88.00	32	28	87.50	57	50	87.71
4	14	14	100	13	13	100	27	27	100
5	21	20	95.23	24	24	100	45	44	97.78
6	29	29	100	32	32	100	61	61	100
7	16	16	100	42	42	100	58	58	100
8	43	41	95.34	33	30	90.90	76	71	93.42
9	26	23	88.46	43	40	93.02	69	63	91.30
10	53	50	94.33	24	21	87.50	77	71	92.20
11	42	39	92.85	25	22	88.00	67	61	91.04
12	27	27	100	25	25	100	52	52	100
รวม	322	305	94.72	325	307	94.46	647	612	94.59

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจให้คะแนน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตรวจวิเคราะห์โดยการหาความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมผู้นำ ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ซึ่งจะได้คะแนนพฤติกรรมออกมา 6 ลักษณะ คือ

พฤติกรรมการแสดงออกในการร่วมประสานสัมพันธ์

พฤติกรรมความต้องการร่วมประสานสัมพันธ์

พฤติกรรมแสดงออกในการควบคุม

พฤติกรรมความต้องการในการควบคุม

พฤติกรรมแสดงออกซึ่งความรักใคร่ผูกพัน

พฤติกรรมความต้องการความรักใคร่ผูกพัน

ในแต่ละพฤติกรรมมีคะแนนเต็มลักษณะพฤติกรรมละ 9 คะแนน

2. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย ของลักษณะพฤติกรรมผู้นำ คำนวณหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มศึกษาธิการอำเภอที่บรรจุก่อน พ.ศ. 2509 แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มศึกษาธิการอำเภอบรรจุหลัง พ.ศ. 2507 แล้วหาค่าเฉลี่ยรวม โดยใช้สูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ย

X = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

¹ George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychology and Education (N. Y. : McGraw-Hill Book Co., 1976), p. 47.

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ลักษณะพฤติกรรมผู้นำทั้ง 6 ลักษณะ ของศึกษาธิการอำเภอกลุ่มบรรจุก่อน พ.ศ. 2509 และกลุ่มบรรจูลัง พ.ศ. 2509 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งหมด โดยใช้สูตร¹

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X^2 = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 X = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
 N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. การทดสอบค่า t เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะพฤติกรรมผู้นำ ด้วยการร่วมประสานสัมพันธ์, ด้านการควบคุม และด้านความรักใคร่ผูกพัน ของศึกษาธิการอำเภอบรรจุก่อน พ.ศ. 2509 และศึกษาธิการอำเภอกลุ่มบรรจูลัง พ.ศ. 2509 โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1-1} + \frac{s_2^2}{N_2-1}}}$$

เมื่อ t = ค่าที่พิจารณาตาม t = distribution ของกลุ่ม independent group

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และที่ 2 ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และที่ 2 ตามลำดับ

N_1, N_2 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และที่ 2 ตามลำดับ

¹ Ferguson, Statistical Analysis in Psychology and

6. จำแนกระดับคะแนนของลักษณะพฤติกรรมผู้นำ จำแนกคะแนนเฉลี่ยลักษณะพฤติกรรมผู้นำโดยมีเกณฑ์แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เกณฑ์การแบ่งระดับลักษณะพฤติกรรมผู้นำ

ระดับลักษณะพฤติกรรมผู้นำ	คะแนน
ต่ำ	0 - 3
ปานกลาง	4 - 6
สูง	7 - 9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย